

LCJ Handreiking –16

Gesprekken met Jezus

Leidingdeel

Inhoud

Uitleg leidingdeel	2
Didactische handreiking	3
Algemene inleiding	5
Schets 1 – Geloof of ongelooft	6
Schets 2 – Echt vrij	11
Schets 3 – Liefde door vergeving	14
Schets 4 – Wonderlijke ruil	18

Uitleg leidingdeel

Om je als leidinggevende te helpen bij het voorbereiden van de clubavonden, hebben we in dit leidingdeel alle hiervoor benodigde informatie op een rij gezet.

In dit leidingdeel tref je het volgende aan:

- Algemene didactische tips die je kunt gebruiken om eens een keer op een andere manier een vraag of opdracht te bespreken.
- Achtergrondinformatie bij het geheel van de Handreiking.
- Informatie die direct betrekking heeft op de verschillende schetsen. Deze informatie bevat:
 - *Benodigdheden*
Alles wat je nodig hebt om deze avond goed te laten verlopen, staat hier op een rij.
 - *Lezen*
Suggesties voor passende bijbelgedeelten. Er worden meer bijbelgedeelten genoemd dan in de Handreiking behandeld worden, zodat je eventueel kunt kiezen.
 - *Zingen*
Passende psalmen en liederen worden genoemd. De liederen komen uit de Gele Bundel of Uit aller mond.
 - *Doelstelling*
Kort op een rij wat het doel van de avond is.
 - *Achtergrondinformatie*
Een exegetische bij het bijbelgedeelte dat in de bijbelstudie behandeld wordt.
 - *Alternatieve (start)opdrachten*
Andere opdrachten, extra filmpjes of ideeën om een vraag te verwerken staan hier genoemd. Als leidinggevende kun je zo de avond zoveel mogelijk aan laten sluiten bij jouw doelgroep.
 - *Antwoorden*
Hier worden de antwoorden op de vragen uit de Handreiking gegeven.

We hopen dat deze extra informatie je helpt om makkelijk met deze Handreiking aan de slag te gaan. Bedenk dat het een *handreiking* is. Je kunt dus steeds kiezen wat je gebruikt en op welke manier. We hopen dat het gebruik van deze Handreiking tot zegen is voor de jongeren en leidinggevendenden!

Didactische handreiking

Het bespreken van de vragen kun je variëren. Hieronder volgen enkele manieren waarop je de vragen kunt bespreken.

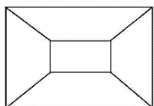
Denken > delen > uitwisselen

Het *denken*, *delen* en *uitwisselen* is een proces waarbij jongeren eerst zelf nadenken, daarna in een klein groepje hun gedachten delen en deze ten slotte in de grotere groep uitwisselen. Het voordeel van deze werkwijze is dat de betrokkenheid gestimuleerd wordt. Bovendien wordt door het uitwisselen van gedachten en het gezamenlijk formuleren van een antwoord het aantal meningen beperkt. Dat maakt de gezamenlijke nabespreking overzichtelijker. Hieronder worden een aantal didactische werkvormen uitgelegd, waarmee dit proces van *denken*, *delen* en *uitwisselen* gestalte kan worden gegeven.

Eén-tweetje

Vraag de jongeren om individueel over een vraag of opmerking na te denken (en eventueel iets op te schrijven). Daarna bespreken ze in tweetallen hun antwoorden. Eventueel wordt per tweetal een beste antwoord gekozen. Dit antwoord wordt vervolgens plenair uitgewisseld. Uitbreiding: de tweetallen bespreken de antwoorden met een ander tweetal. Per viertal wordt het beste antwoord gekozen, dat vervolgens plenair wordt uitgewisseld.

Placemat

De placemat is een variant van het 'Eén-tweetje', waarbij papier en pennen worden gebruikt. Gebruik bij voorkeur een vel op A3-formaat. Verdeel het vel papier zoals in het voorbeeld. Elke jongere denkt individueel na over een vraag of opmerking, waarna hij het antwoord opschrijft in één van de hoekpunten. De groepsleden bespreken de antwoorden die zijn opgeschreven in de hoekpunten. De gemeenschappelijke antwoorden of het beste antwoord wordt in het middenvak opgeschreven. Het antwoord in het middenvak kan plenair worden uitgewisseld.

Expertgroep

De jongeren denken in verschillende groepen na over een deelonderwerp. Elke groep is nu expert in (heeft kennis over) één deelonderwerp. Vervolgens worden nieuwe groepjes gevormd waarin alle bestudeerde deelonderwerpen vertegenwoordigd zijn. Elke jongere is binnen de nieuwe groep expert in een deelonderwerp. De eerder opgedane kennis wordt in de nieuwe groep gedeeld.

Voorbeeld: Elk groepje jongeren verdiept zich in één vraag. Vervolgens worden nieuwe groepjes gevormd waarbij in elk groepje alle bestudeerde vragen zijn vertegenwoordigd. Elk groepslid is 'expert' in één vraag en deelt deze kennis met de andere groepsleden.

Meningen uitwisselen

Om het *uitwisselen van meningen* te stimuleren, kunnen onder meer de volgende werkvormen worden gebruikt.

Gekleurde kaarten

Elke jongere beschikt over een rode en groene (en eventueel oranje) kaart. Er kunnen ook andere kleuren worden gebruikt. Een stelling wordt geprojecteerd en/of voorgelezen. De jongeren steken één van de kaarten op (rood=niet mee eens; groen=mee eens; oranje=twijfel). De meningen worden geïnventariseerd en eventueel genoteerd. Het opsteken van kaarten is een goede aanleiding om door te vragen naar argumenten.

Duimen

In plaats van gekleurde kaarten wordt een duim opgestoken. Duim rechtop = mee eens; duim naar beneden = niet mee eens; duim horizontaal opgestoken = twijfel.

Binnen- en buitenkring

Verdeel de jongeren in twee gelijke groepen. De eerste groep vormt een binnenkring. De tweede groep gaat hier in een kring omheen staan: de buitenkring.

Een jongere uit de binnenkring vertelt een mening of antwoord aan een jongere uit de buitenkring. Laat één van de kringen op een bepaald moment één of meerdere plaats(en) draaien, zodat een nieuw tweetal ontstaat en de meningen/antwoorden opnieuw worden uitgewisseld. Herhaal het draaien en uitwisselen een aantal keren.

Inventariseren

Om op een speelse manier antwoorden of meningen te *inventariseren* kunnen onder meer de volgende werkvormen worden gebruikt.

Post-its

Laat de jongeren hun antwoord of mening opschrijven op een post-it, een memoblaadje met plakstrip. Laat de beschreven memoblaadjes opklakken op een centrale plaats. De post-its kunnen, indien gewenst, door de jongeren gegroepeerd worden rond vergelijkbare antwoorden of meningen. Bespreek de reacties.

Muurtje bouwen

Antwoorden of meningen worden op een A4-papier geschreven. Bij de gezamenlijke bespreking wordt met de A4-papieren een muurtje gebouwd. De belangrijkste antwoorden en meningen worden onderop geplakt, de minder urgente zaken komen daarbovenop. Gebruik plakband of kneedgum om het papier op te hangen.

Woordweb

Inventariseer antwoorden of meningen op een whiteboard, flap-over of groot vel papier. Maak een woordweb waarin informatie kernachtig en geordend wordt weergegeven. Opmerkingen over hetzelfde onderwerp worden in kernwoorden bij elkaar opgeschreven.

Algemene inleiding

In deze Handreiking staan vier gesprekken met de Heere Jezus centraal. In de eerste schets ontmoeten we de vader van de maanzieke jongen. De Heere Jezus vraagt hem naar zijn geloof en wijst de discipelen op hun ongelooft en twijfel.

In gesprek met de Joden staat het thema 'vrijheid' centraal. Wat is vrijheid nu eigenlijk? En wat heeft het dienen van de Heere met vrijheid te maken? Vragen die ook voor jongeren relevant zijn.

In de derde schets gaat het over de maaltijd in het huis van Simon de Farizeeër. De Heere Jezus gaat niet alleen met Simon maar ook met de zondige vrouw in gesprek. Het wordt een gesprek over liefde en vergeving.

Als laatste denken we na over het gesprek tussen Pilatus en de Heere Jezus. Pilatus weet dat Jezus onschuldig is, maar toch veroordeelt hij Hem tot de kruisdood. De onschuldige wordt veroordeeld zodat de schuldige zondaar vrijgesproken kan worden. En dat kan voor iedereen die in deze Zaligmaker gelooft.

Zo hangen alle gesprekken in deze Handreiking met elkaar samen. Steeds staat de Heere Jezus centraal. Hij spreekt, ook vandaag nog. We hopen dat jullie daar iets van mogen ervaren op de verenigingsbijeenkomsten!

Literatuurlijst

- Bijbel met Uitleg
- Kanttekeningen
- Studiebijbel
- Jongerenbijbel
- Drs. P. Cammeraat. Leren en leven. Deel 3
- Korte Verklaring van de Heilige Schrift

Schets 1 – Geloof of ongelooft

Benodigdheden

- Een Bijbel en Handreiking voor elke jongere
- Pennen
- Grote vellen papier (vraag 1)
- Apparatuur om het filmpje op www.abcvanhetgeloof.nl te bekijken (vraag 7)

Lezen

Deze gedeeltes kunnen gebruikt worden bij de voorbereiding, maar kunnen ook op de avond zelf gelezen worden.

- Markus 9:14-29
- Mattheüs 17:14-21
- Lukas 9:37-42
- Jakobus 1:5-7
- Psalm 77
- Hebrëëën 11
- Heidelbergse Catechismus, zondag 7

Zingen

- Psalm 93:4
- Psalm 73:1 en 13
- 'k Heb geloofd en daarom zing ik
- Heer', ik kom tot U

Doelstelling

Geloof in de Heere Jezus is nodig.

Achtergrondinformatie

Deze geschiedenis wordt door drie van de vier evangelisten verteld. Het is te vinden in Mattheüs 17:14-21, Markus 9:14-29 en Lukas 9:37-42. Markus gaat het meest uitgebreid op de geschiedenis in. Mattheüs legt weer andere accenten. Lukas geeft de geschiedenis het meest beknopt weer.

In deze geschiedenis zien we dat de Heere Zich inlaat met mensen en dat Hij machtig is om schijnbaar onmogelijke dingen te doen. Als de vader van de maanzieke jongen naar zichzelf of de omstandigheden kijkt, kan hij niet geloven. Hij moet leren vertrouwen dat de Heere hem kan én wil helpen.

Laat zien dat de Heere ook in het leven van de jongeren machtig is om het onmogelijke te doen en dat Hij Zich ook met hén in wil laten. De jongeren moeten leren om op Hém te zien, niet op zichzelf of de omstandigheden. Laat ook uitkomen dat het niet genoeg is om te geloven in de Bijbel alleen, of in Jezus als 'bijzonder Mens'. Ze moeten een persoonlijk geloof in de

Heere Jezus krijgen (door genade), om daarna te leren wandelen in geloofsgehoorzaamheid. Laat zien dat de Heere dat alles wil geven op het gebed, net zoals Hij de vader van de maanzieke jongen verhoorde op het gebed.

Markus 9:14–29

Intro: Deze geschiedenis volgt op de verheerlijking op de berg (Markus 9:2–13). Het gaat letterlijk vanuit de hoogte naar de diepte.

Vers 14-15 Terug van de berg waar Hij verheerlijkt werd, vindt Jezus Zijn discipelen verward in een twist met een paar Schriftgeleerden. Om hen heen staat een grote menigte uit het volk. De menigte is ‘verbaasd’ als ze Jezus zien. Het lijkt er op dat er met Jezus net zo iets aan de hand is als met Mozes toen hij van de berg kwam. Toen straalde zijn gezicht vanwege Gods heerlijkheid (Exodus 34:29–30).

Vers 16-18 Jezus laat Zich door de menigte niet afleiden maar stelt de Schriftgeleerden meteen de vraag waarover ze twisten. Degene voor wie het probleem echt nood is, antwoordt: de vader van een maanziek kind, een jongen die al vanaf zijn jeugd bezeten is door een stomme geest - dat wil zeggen: eentje die niet spreekt (in tegenstelling tot anderen; zie bijvoorbeeld Markus 5:9). De gevolgen voor de jongen zijn dramatisch. Hoewel in de symptomen elementen van wat wij epilepsie noemen, aanwezig zijn, is er duidelijk meer aan de hand. De duivel is er op uit om de jongen kwaad te doen of om te brengen. Dat de Heere Jezus de geest uitdrijft, is zowel een overwinning op de satan als een ongedaan maken van de gevolgen van de zonde. De jongen vertoont trekken van razernij, verwondt zich en ‘verdort’ – dat wil zeggen: hij gaat er (bijna) aan onderdoor. De man heeft zijn zoon bij de discipelen gebracht in de hoop dat zij hem konden genezen. Maar dat gebeurde niet. Is dat vreemd? Ja, want de discipelen hadden van de Heere Jezus de mogelijkheid van genezen gekregen; zie daarvoor Markus 6: 12–13. Het was een bijzonder teken van hun Goddelijke opdracht. Maar nu missen de discipelen die kracht. Dat grijpen de Schriftgeleerden aan om de geloofwaardigheid van de discipelen – en op een dieper niveau ook van hun Meester- in twijfel te trekken.

Vers 19-20 Zo kort na een ontmoeting met Zijn vader en Mozes en Elia, wordt de Heere Jezus geconfronteerd met de machten/geesten van de hel. Jezus’ klacht over ‘dit ongelovig geslacht’ is gericht aan de mensen om hem heen, aan Zijn discipelen. Maar we kunnen er ook een klacht over de macht van de boze geesten in beluisteren. Hoe lang nog zullen ze hun macht uitoefenen in bezetenheid, maar ook in het zaaien van twijfel in de harten van de gelovigen? Hoe lang zal de Heere dit nog moeten verdragen? Jezus zucht en lijdt er onder maar het houdt Hem niet af van Zijn plan. Hij roept de man en zoon bij zich. Nu de confrontatie dichterbij komt, zet de onreine geest alles op alles om de jongen nog een keer te raken.

Vers 21-24 Op Jezus’ vraag blijkt dat de jongen al van kinds af bezeten is. De vader vertelt opnieuw over de manier waarop de geest zijn zoon probeert te pijnigen en zelfs te doden. Dan zegt hij: ‘Zo Gij iets kunt, wees met innerlijke ontferming over ons bewogen, en help ons.’ Je hoort een mengeling van geloof en ongeloof. Hij wil het geloven dat Jezus kan redden (want innerlijke ontferming verwijst in de Bijbel altijd naar God). Tegelijk kan hij het bijna niet geloven (als Gij het kunt...). Jezus’ reactie is kort en richt zich op de noodzaak van geloof. Geloof in Hem. Voor wie werkelijk in de Heere Jezus gelooft, zijn alle dingen mogelijk. Want dan weet je op Wie je je vertrouwen stelt. Op de God Die alle macht heeft over leven en dood. De vader

blijkt te beseffen hoe het er met hem voorstaat. Hij gelooft, maar bidt meteen om kracht om tegen zijn ongeloof te strijden. Concreet zie je hier: de gelovige heeft het meest last van zijn ongeloof!

Vers 25-27 Exorcisten (duivelbezweerders) uit Jezus' tijd hadden vaak allerlei rituelen die zij en de bezetenen moesten doorlopen voordat de bevrijding kwam. De Heere Jezus toont hier Zijn autoriteit door Zijn machtswoord te spreken. Hij ziet dat de menigte samenstroomt, maar Hij is niet uit op de toejuichingen van de massa. Hij is gekomen om te zoeken en te redden wat verloren is. Hij bestraft de onreine geest, stuurt hem weg en beveelt hem nooit meer terug te komen (zie hierbij ook Mattheüs 12:44). De boze geest geeft zich niet gemakkelijk gewonnen. Onder geschreeuw en hevige stuiptrekkingen gaat hij uit de jongen. De demon wil de indruk wekken dat hij de macht over het leven van de jongen heeft. De mensen die er om heen staan, hebben het misschien ook wel even gedacht. Maar als de jongen 'als dood' neervalt, blijkt juist dat Jezus overwinnaar is: Hij grijpt zijn hand en richt de jongen op.

Vers 28-29 In deze verzen ontmoet je de Heere Jezus en de discipelen weg van de massa in een huis. Daar vragen de discipelen wat er mis is gegaan. Waarom hadden zij niet de macht die ze eerder wel hadden? Het antwoord van de Heere Jezus is dat dit geslacht (de boze geesten) slechts verslagen kan worden door bidden en vasten. Met andere woorden: Jezus heeft Zijn kerk veel gegeven maar het is geen bezit dat om het zo te zeggen 'in onze binnenzak zit'. Het vraagt gebed (gericht zijn op God) en vasten (afzien van dingen die je van God (kunnen) afhouden) om in Gods kracht leven. Dat vasten in onze traditie nauwelijks meer voorkomt, is misschien wel historisch verklaarbaar (uit verzet tegen vreemde vastenpraktijken in de Roomse kerk). Maar deze tekst zou ons wel moeten laten nadenken over hoe we het dan wel vorm zouden moeten geven.

Alternatieve (start)opdracht

- Maak een woordweb met in het midden het woord 'geloof'.
- Je kunt heel goed met de bijbelstudieopdracht (vraag 1) beginnen.
- Bekijk het filmpje over geloof op www.abcvanhetgeloof.nl.

Antwoorden

Startopdracht

-

1. *Hang verspreid door de zaal grote vellen papier op met op elk vel één van de volgende personen:*
Discipelen – mensen erom heen – Schriftgeleerden – de vader – de zieke zoon.
Laat de jongeren zelf opschrijven wat opvalt en hoe deze personen tegenover de Heere Jezus staan. Kom aan het eind van de bijeenkomst terug op wat opgeschreven is (slotopdracht).
2.
 - a. Hij is 'maanziek'. *Zie het kadertje op bladzijde 6 van de Handreiking.*
De boze geest maakt dat hij niet kan praten. Hij valt van tijd tot tijd op de grond, heeft schuim op de mond, knarst met de tanden en doet zichzelf kwaad.

Deze jongen is niet alleen ziek maar volledig in de macht van een andere geest. Dit is een enorm diepe dimensie van ziek zijn, en jongeren kunnen nieuwsgierig zijn en zich hiermee bezig willen houden. Wees je daarvan bewust, en ga zo nodig het gesprek aan over de macht van de boze en de gevaren van de occulte wereld.

- b.
3. De Heere Jezus zelf zegt dat het vanwege hun ongeloof komt. Ze geloofden niet (genoeg) in de macht van de Heere Jezus. Ze twijfelden.
- 4.
- a. De discipelen geloven wel dat Jezus de Zoon van God is, zie bijv. Mattheüs 14:33. Even voor deze geschiedenis, in Mattheüs 16:13-20, belijdt Petrus dit nog namens de discipelen. Het gaat hier om een ander soort ongeloof, namelijk het ongeloof in de almacht van God. Ze kijken misschien naar zichzelf of naar de boze geest in die jongen. In elk geval is hun blik niet gericht op de Heere, Die alle macht heeft in hemel en op aarde.
- b. –
5. Ongeloof | ongeloof | geloof | ongeloof | geloof | geloof | ongeloof | geloof
- 6.
- a. De vader gelooft, maar hij merkt direct dat zijn geloof zo klein is. Daarom vraagt hij de Heere Jezus om hem meer geloof te geven. Hij staat, maar voelt dat hij elk moment kan vallen. Daarom vraagt hij de Heere Jezus of Hij hem vast wil houden.
- b. Naar God toegaan in gebed! De gedachte kan boven komen dat het toen wel makkelijk was. Je kon in die tijd toen de Heere Jezus nog op aarde was naar Hem toe gaan. Echter: de Heere Jezus leeft nog! Hij is de medelijdende en biddende Hogepriester in de hemel. Tot Hem mogen we gaan in gebed. En als we onze zonden belijden (ook en juist de zonde van het ongeloof), is Hij trouw en rechtvaardig om de zonden te vergeven en ons te reinigen van alle ongerechtigheid (1 Joh. 1:9)!
- 7.
- a. Echt geloof is weten en vertrouwen.
- b. Je kunt niet zonder het geloof in de Heere Jezus. Als je niet gelooft, draag je zelf de straf op de zonden. Dat betekent het eeuwige oordeel. Alleen het geloof in de Heere Jezus maakt je vrij. Zonder geloof is er geen leven maar een eeuwig sterven.
- c. –

Bij de stellingen:

- Aan de ene kant is het waar dat geloof je gegeven moet worden. Vanuit jezelf wil je niet geloven (Rom. 3:12-13). In feite kun je er zelf niets aan doen. Het is echter een schuldige onmacht. Daarom mag het hier niet bij blijven. De Heere vraagt aan je om je met Hem te laten verzoenen (2 Kor. 5:20). En Hij zegt dat iedereen die de Naam van de Heere aanroept, zalig zal worden (Hand. 2:21). Dus geloof moet je inderdaad gegeven worden, maar de Heere eist ook van ons dat we Hem zoeken. Wat Hij eist met Zijn ene hand, geeft Hij met de andere. Daar mag je ook om vragen!
- Je moet geloven wat er in de Bijbel staat. Maar het is niet genoeg als je dit alleen gelooft als 'historische feiten'. De duivel gelooft deze feiten ook en hij is letterlijk doodsbang (Jak. 2:19). De Heere vraagt ook een vast vertrouwen dat ook mij vergeving

geschonken is door Zijn offer. Jakobus zegt dat het geloof volmaakt is door de goede werken. Abraham is gerechtvaardigt door zijn geloof (Rom. 4) en door zijn goede werken. De goede werken zijn een vrucht van het ware geloof. Je doet ze uit liefde tot God. Johannes schrijft in 1 Johannes 4 dat je geen kind van God bent als je geen liefde voor Hem en voor je naasten hebt. Liefde tot God komt voort uit de liefde die God voor mensen heeft. Het gaat er dus om dat je persoonlijk gelooft dat de Heere Jezus ook jouw zonden wil vergeven als je ze Hem belijdt, en dat je God en je naasten lief hebt. Dit laat je zien door gelovig te leven naar Gods geboden.

Schets 2 – Echt vrij

Benodigdheden

- Een Bijbel en Handreiking voor elke jongere
- Pennen
- Papier, potloden, stiften (startopdracht)
- Kleine kaartjes (slotopdracht)

Lezen

Deze gedeeltes kunnen gebruikt worden bij de voorbereiding, maar kunnen ook op de avond zelf gelezen worden.

- Johannes 8:30-47
- Galaten 3:26-29
- Johannes 15:1-8
- 1 Johannes 3:7-10
- Jakobus 1:19-27
- Dordtse Leerregels 2, art. 5
- Heidelbergse Catechismus zondag 11, vraag 29

Zingen

- Psalm 120:1
- Psalm 27:7
- Ik wil zingen van mijn Heiland
- Heer', ik kom tot U
- Heer' ik prijs Uw grote Naam

Doelstelling

Echt vrij ben je als de Zoon je heeft vrijgemaakt.

Achtergrondinformatie

In het gedeelte dat hier aan de orde komt, laat de Heere Jezus aan de Joden zien dat zij niet écht vrij zijn. Zij zijn slaven van de zonde. De zonde hebben ze geleerd van hun vader, de duivel. Echt vrij zijn ze pas, wanneer ze echte discipelen worden van de Heere Jezus. Dat gebeurt door in Jezus' woord te blijven. Zo zullen ze de waarheid leren verstaan en de waarheid zal hen vrijmaken. Christus is de Waarheid. Wanneer de Joden in Hem geloven en doen wat Hij hen leert, zullen ze vrij worden van zonde, dood en duivel.

Dit alles geldt ook voor de jongeren op de club. Laat duidelijk deze scheidslijn uitkomen en betrek het op de jongeren persoonlijk. Zet hen stil bij de vraag of ze écht vrij zijn, of niet. Jongeren kunnen denken dat ze het 'wel redden' wanneer ze naar de kerk gaan en zich aan de regels houden. Dat is niet genoeg: hebben ze hun hart al aan de Heere gegeven? Laat een duidelijk appel klinken om zich te bekeren tot deze Heiland, Jezus de Christus.

Johannes 8:30-47

In vers 31 lezen we dat de Heere Jezus Zich richtte tot de Joden die in Hem geloofden. Dit is niet het echte geloof; vers 40 laat zien dat ze Jezus willen doden. Als de mensen blijven bij wat Jezus hen heeft geleerd, zijn ze werkelijk Zijn discipelen. Dan zullen ze de waarheid leren kennen. Die waarheid zal hen vrijmaken van de schuld van de zonde en van de macht van zondige gewoonten.

De Farizeeërs (= afgezonderden) zijn trouw in het naleven van de wet en in het volgen van tradities. Zij voelen zich huizenhoog verheven boven het gewone volk, want dat leeft veel minder stipt dan zij. De Farizeeërs leven nauwgezet volgens de meer dan 600 wetten en regels die zij, los van de tien geboden, hebben gemaakt. Ze mengen zich zo weinig mogelijk tussen de mensen. Ondanks dat hebben ze veel invloed en zijn ze zeer gezien. Ze verwachten met hun stipte wetsonderhouding het eeuwige leven te verdienen en zijn in hun eigen gedachten buitengewoon rechtvaardig.

Het gebod van de Heere Jezus ('God liefhebben boven alles en je naaste als jezelf') leggen zij feitelijk naast zich neer. Daarmee overtreden ze zonder moeite de wet. Hun eisen zijn veelal uiterlijk; voor de wezenlijke dingen hebben ze nauwelijks aandacht.

Jezus maakt verschil tussen zonen en zonen. De Joden stammen af van Abraham en zijn in die zin zijn zonen. Zij menen dat het feit dat zij Gods uitverkoren volk zijn, hen ook verzekert van het heil in Christus. Jezus toont hun echter aan dat échte kinderen van Abraham (dus: échte kinderen van God) werkelijk geloven in Jezus Christus. Zij hebben het geloof en de werken van hun voorvader Abraham (vergelijk Galaten 3:29). Maar wie niet in Christus is, heeft de duivel als vader. De duivel wil al vanaf het begin mensen ombrengen. Er is geen waarheid in hem. De duivel is de leugenaar en spreekt uit zichzelf. Hij is de vader van de leugen. Jezus daarentegen spreekt de waarheid. Hij is de Waarheid. Toch geloven de mensen Hem niet (vers 45).

Alternatieve (start)opdracht

- Bedenk met elkaar bijbelse voorbeelden van wat de duivel doet.
- Zoek informatie op over de Farizeeën: hoe leefden zij, wat was belangrijk voor hen, enz.

Antwoorden

- a. De man die kan sterven. Hij heeft echte vrijheid gevonden in de Heere Jezus.
 - b. Hij kan sterven, hij heeft het eeuwige leven ontvangen.
 - c. Denk aan: ongebonden, tot je bestemming komen, nergens aan vast zitten, bij de Heere horen, je ware geluk vinden in de Heere God, vrijgekocht zijn van de zonde en de duivel door het bloed van Jezus.
- a. *Persoonlijk.*
 - b. *Persoonlijk.*

Dit zijn mooie vragen om te kijken of het bijbelgedeelte begrepen wordt.
- a. Je gelooft in Hem, je blijft in Gods Woord, je kent de waarheid en je zult vrij zijn.
 - b. Dat is leven uit het Woord. Dat je in het Woord thuis bent, maar bovenal dat je het gelooft en gehoorzaamt.

- c. Omdat ze nakomelingen van Abraham zijn. Dat wil zeggen: ze horen bij het ware volk van God.
4. –
5. a. Vers 38.
b. Abraham.
c. De duivel.
6. a. Als je in de Heere Jezus gelooft. Hij verlost je dan van al je zonden en vijanden.
b. Ze proberen Jezus te doden (v.37). Ze luisteren niet naar Gods Woord (v.37). Ze doen de werken van Abraham niet (v.40). Ze hebben de Heere Jezus niet lief (v.42). Ze horen Gods Woord niet (v.41). Ze doen de werken van de duivel (v.44). Ze spreken en doen de waarheid niet (v.44). Ze geloven niet in de Heere Jezus (v.46). Ze zijn niet uit God (v.47).
c. *Persoonlijk*. Ook wij zijn vanuit onszelf kinderen van de duivel, we geloven niet. Dus ja, die zonde leeft ook in ons hart. En daarom hebben we de Heere Jezus nodig, dat Hij ons verlost en bevrijdt.
7. a. Het Woord van God horen én doen.
b. Dat wil zeggen: het geloven en gehoorzamen.
c. In Johannes 8 noemt Hij de duivel 'mensenmoordenaar' en 'vader van de leugen'.
d. *Persoonlijk*.

Bij de stellingen:

Bespreek de stellingen eens op een andere manier. Zie de didactische handreiking hierboven.

- Het geloof is nodig om in de hemel te komen. De buitenkant kan mooi en goed zijn, maar dat is niet genoeg. Het gaat om het hart: dat moet veranderd en vernieuwd zijn.
- Liefde is de vervulling van de wet. Als je echt God en je naaste liefhebt, dan wil je ook het goede zoeken voor die ander. Dus echte liefde maakt dat je bepaalde dingen (zonde) niet meer wilt doen. Maar we hebben ook altijd rekening te houden met onze zondige aard. We blijven zondig en 'doen wat we willen' kan gemakkelijk leiden tot het doen van zonden.
- Dat is het echte leven. Bedenk goed wat je onder vrijheid verstaat. Bijbelse vrijheid is iets anders dan de vrijheid in deze wereld. Daarom klopt deze stelling: echte vrijheid krijg je alleen als je God kent.
- Dat klopt ook. Denk aan het voorbeeld van een boom: een appelboom krijgt geen peren en een perenboom draagt geen kersen. In je leven is te zien wie je dient, wie je vader is. Dat is of de duivel of de Heere.
- Je gevoel kan je zo makkelijk bedriegen. Je kunt vrij zijn maar je niet vrij voelen. En andersom kan het ook. Het is steeds belangrijk ons gevoel naast de maatlat van Gods Woord te leggen. Wat zegt de Heere en wat heeft dat te zeggen over wat ik voel, denk en vind?

Oplossing puzzel: Ik ben de waarheid.

Schets 3 – Liefde door vergeving

Benodigheden

- Een Bijbel en Handreiking voor elke jongere
- Pennen
- Foto's van allerlei mensen (startopdracht, zie ook hieronder)
- Grote vellen papier (vraag 9)
- Materiaal om een schilderij te maken (slotopdracht)
- Apparatuur om een filmpje te bekijken, www.abcvanhetgeloof.nl (alternatieve opdracht)

Lezen

Deze gedeeltes kunnen gebruikt worden bij de voorbereiding, maar kunnen ook op de avond zelf gelezen worden.

- Lukas 7:36-50
- Mattheüs 5:17-48
- Mattheüs 18:21-35
- Romeinen 3
- Heidelbergse Catechismus zondag 21
- Nederlandse Geloofsbelijdenis art. 22 en 24

Zingen

- Psalm 32:1 en 6
- Psalm 65:1 en 2
- Amazing grace
- Al waren uw zonden als scharlaken

Doelstelling

Vergeving van zonde zorgt voor liefde tot God.

Achtergrondinformatie

De kerngedachte is, dat het bij God om geloof alleen gaat. Het gaat er in dit gedeelte om, dat we duidelijk krijgen dat Gods vergeving er juist ook is voor mensen die er in onze ogen niets van gemaakt hebben, maar zich in geloof aan Jezus toevertrouwen. Het draait niet allereerst om onze goede werken, maar om geloof alleen.

Dit besef is tot de leidlieden van Israël totaal niet doorgedrongen. Zij hebben de godsdienst gemaakt tot het domein van keurige, nette mensen. Voor de mensen die in de evangeliën met 'zondaars' aangeduid worden, is geen plaats. Jezus gaat daar dwars tegenin. Hij zet niet in op de (uiterlijke) onderhouding van de geboden, maar dringt door tot de kern van het bestaan: het hart. Wanneer dat verandert, volgt het gedrag vanzelf. Bij deze vrouw was er iets elementaars veranderd. Jezus zegt in vers 50: 'Uw geloof heeft u behouden, ga heen in vrede.' Vanuit dit vers zullen we het gehele gedeelte moeten lezen.

Ook wij moeten niet denken dat geloof voorbehouden is aan keurige mensen. De kerk is niet het thuishonk van nette mensen, maar van zondaars van allerlei slag. Het gaat niet om een wettisch onderhouden van de geboden, maar om verandering van het hart. Dáár moeten de beslissingen vallen en van daaruit volgt het gaan Gods geboden. Laat je hart dus vol zijn van Hem.

Lukas 7:36-50

Simon had Jezus wellicht uitgenodigd om eens wat meer van Hem te weten te komen. Is Hij werkelijk de profeet die Hij beweert te zijn? Dat Simon Jezus niet uit vriendschappelijkheid of geloof heeft uitgenodigd, blijkt uit het feit dat hij Hem ter verwelkoming niet eens een kus gaf. Ook zalfde hij Zijn voeten niet. Dat waren in het Oude Oosten basiselementen van gastvrijheid. Het is beschamend voor Simon dat hij door de overdadige zalving van de vrouw pijnlijk aan zijn nalatigheid herinnerd wordt.

Waarschijnlijk lag men tijdens de maaltijd in een soort overdekte zuilengang die aan één kant open is, waardoor van de straatkant duidelijk zichtbaar was wie zich bij de maaltijd bevonden. De vrouw kon Jezus dus zalven, zonder het huis te hoeven betreden. Dat zou Simon waarschijnlijk nooit hebben toegestaan.

Jezus stelt de daad van de vrouw scherp tegenover de behandeling die Hij van Simon gekregen heeft. daarin ziet Jezus het verschil in dankbaarheid.

Vers 47c ('Dien weinig vergeven wordt, die heeft weinig lief') heeft wellicht geen betrekking op Simon, omdat die helemaal niet liefheeft (vers 44-46). Van Bruggen schrijft: 'Het is een contrasterende formulering om te accentueren dat de vrouw zich van haar ten laste gelegde vele zonden ten volle bewust was: anders zou ze immers niet zijn gekomen om Jezus' voeten te kussen en ze te zalven met zalfolie die (gelet op de fles van albast) een vermogen moet hebben gekost. Simon kan gerust zijn: zij is wel een zeer schuldige zondares in de stad, maar haar grote liefde bewijst dat ze daar geheel van op de hoogte is en ook gelovig naar Jezus toekomt als iemand die bij deze Verlosser veel vergeving ontvangt.'

Jezus geeft de vrouw nog eens een extra verzekering dat haar zonden vergeven zijn: 'Uw zonden zijn u vergeven' (vers 48). Dat valt helemaal verkeerd bij het gezelschap aan tafel. Hoe durft Hij de zonden te vergeven! Is dat niet voorbehouden aan God? (Vergelijk Lukas 5:21 voor een soortgelijke situatie.) Vanuit hun afwijzing van Jezus als profeet is die verontwaardiging natuurlijk wel te begrijpen. Hoe kan een mens zomaar iemands zonden vergeven? Hier moeten zij als hoeders van de wet en de profeten ingrijpen. Voor deze vrouw was Jezus echter meer dan een mens.

Jezus laat Zich niet afschrikken door de felle reacties aan tafel en onderstreept Zijn uitspraak alleen nog maar eens: 'Uw geloof heeft U behouden; ga heen in vrede!' Hiermee geeft Jezus ook de weg aan waarlangs deze vrouw vergeving ontvangt: door het geloof.

Alternatieve (start)opdracht

Bekijk en bespreek het filmpje over 'liefde' of 'vergeving' op www.abcvanhetgeloof.nl.

Antwoorden

Zoek zelf foto's van heel verschillende soorten mensen in allerlei soorten kleding of gebruik onderstaande afbeeldingen.

1. –
2. –
3. a. Hij is een Farizeeër. Hij staat kritisch tegenover de Heere Jezus. In Mattheüs 26:6 en Markus 14:3 staat dat hij melaats geweest is. Hij woont in Bethanië.
b. We weten dit natuurlijk niet zeker. Mogelijke antwoorden zijn: om Hem te beproeven. Om meer te horen en te zien Wie Jezus was. Om Hem op een fout te kunnen betrappen.
4. a. *Persoonlijk.*
b. *Persoonlijk.*
5. Ze laat ermee iets van haar liefde voor de Heere Jezus zien. Ze toont misschien ook wel berouw over haar zonden. In ieder geval weet ze dat Jezus haar liefde en eer waard is.
6. a. Als je een grote schuld hebt, ben je ontzettend blij als deze je kwijt gescholden wordt. Veel blijer dan wanneer je een kleine schuld had gehad. Omdat deze vrouw zoveel kwijt gescholden is, heeft ze de Heere Jezus zo lief.
b. Ook voor ons de vraag: hoe groot is onze schuld tegenover de Heere? En hoe kan deze kwijt gescholden worden? Maar ook: hoe kijken wij naar anderen die in onze ogen meer zonden gedaan hebben?!
7. a. *Persoonlijk.*
b. Zonde: De jongen heeft zonde gedaan en hiervoor straf gekregen. Hij is zich bewust van zijn zonde en vraagt om vergeving. Ook wij verdienen straf voor onze zonde.
Vergeving: De vader wil heel graag vergeven. Zo is de Heere ook! Als we Hem onze zonden belijden, wil Hij dit – uit genade, om Jezus' wil – vergeven!
Liefde: De liefde van de vader blijkt eruit dat de hele boomgaard vol lakens hangt. Zo groot is Gods liefde nu ook voor ons.
8. a. Gods liefde komt altijd eerst. Hij heeft Zijn Zoon in deze wereld gestuurd als verzoening voor de zonden. Onze liefde tot God is altijd wederliefde: een reactie op de liefde van God voor ons.
b. Ben je gedoopt? Toen heeft de Heere tegen jou persoonlijk gezegd dat Hij je God wil zijn, dat Hij je zonden wil vergeven. Hij heeft Zijn liefde getoond aan het kruis. Deze boodschap mag je keer op keer persoonlijk horen.
9. –

Bij de stellingen

- Dat is denken vanuit jezelf. Echte liefde maakt dat je de Heere wil dienen. Als je ziet hoe groot Gods liefde is, en dat die liefde er ook voor jou is, dan wil je ook uit liefde leven naar Gods geboden. Ook weet je nooit of er later nog een moment komt om je te bekeren... De Heere vraagt van je om je NU tot Hem te bekeren. Het is een zaak van levensbelang om dit niet uit te stellen.
- Jakobus leert ons dat de werken laten zien wat we geloven. Woord en daad hoort helemaal bij elkaar. Aan ons leven moet te zien zijn wat we geloven.

Schets 4 – Wonderlijke ruil

Benodigdheden

- Een Bijbel en Handreiking voor elke jongere
- Pennen
- Papiertjes met symbolen voor het spel (startopdracht; zie uitleg hieronder)
- Apparatuur om het filmpje over verzoening te kunnen bekijken, www.abcvanhetgeloof.nl (slotopdracht)

Lezen

Deze gedeeltes kunnen gebruikt worden bij de voorbereiding, maar kunnen ook op de avond zelf gelezen worden.

- Johannes 18:28-40
- Mattheüs 27
- Markus 15
- Heidelbergse Catechismus zondag 12 en 15

Zingen

- Psalm 85:1 en 4
- Psalm 40:4
- Leer mij o Heer', Uw lijden recht betrachten
- Lam Gods dat zo geduldig
- Eens was ik een vreemd'ling

Doelstelling

De Heere Jezus was onschuldig, toch werd Hij veroordeeld. Door Zijn dood kan een schuldig mens vrijgesproken worden.

Achtergrondinformatie

De Heere Jezus staat hier voor de rechter en wordt onschuldig veroordeeld. Het bijbelgedeelte geeft aan dat het lijden en sterven van de Heere Jezus plaatsvindt vanuit de rechtszaal. Het is niet stiekem gebeurd, maar in het openbaar. Jezus Christus is niet onverwachts vermoord. Nee, Pontius Pilatus veroordeelt hem als rechter ter dood.

Ook wij komen eenmaal voor de Rechter van hemel en aarde te staan en zullen geoordeeld worden. Het is daarom van levensbelang dat onze zonden weggewassen zijn door het bloed van Christus. Vergelijk zondag 15 van de Heidelbergse Catechismus. We hebben in deze geschiedenis met het hart van het evangelie te maken. Jezus Christus wordt als onschuldige schuldig verklaard, opdat schuldigen vrijuit zouden gaan.

Dat een mens schuldig staat voor God, vindt de moderne mens niet relevant. Echter, dit onderwerp heeft men nog nooit relevant gevonden. Vanuit zichzelf stelt de mens dit niet aan de orde. Maar God stelt dit wel aan de orde. Het betreft de diepste nood van de mens, jong en oud, van alle tijden.

Laat aan de hand van enkele voorbeelden (uit de omgeving) zien dat ook jonge mensen onverwachts kunnen sterven.

Johannes 18:28-40

Vers 28 Wie Jezus precies naar Pilatus leiden is niet met zekerheid te zeggen. Jezus wordt tussen 3:00 en 6:00 uur in de morgen naar het rechthuis geleid. Het is zeker dat er ook Joden bij de aanklagers zijn omdat zij niet het rechthuis binnengaan. Als een Jood wel naar binnen ging, mocht hij het Pascha niet eten. Hij zou *ceremonieel onrein* worden. Het is de ironie van Johannes dat hij deze opmerking plaatst. Enerzijds zijn de aanklagers druk bezig om de hele rechtsgang te manipuleren, en anderzijds willen zij zich rein bewaren om het Pascha te kunnen eten!

Vers 29-32 Pilatus vraagt de aanklagers welke beschuldiging zij tegen 'deze Mens hier', d.w.z. tegen Jezus hebben. Dit is de openingsvraag voor een officieel strafproces. De aanklagers zeggen tegen Pilatus: 'Als Hij geen slechterik was zouden wij Hem niet aan u uitgeleverd hebben.' Hiermee is de kans op een eerlijk proces verdwenen. De aanklagers draaien de zaken om en brengen helemaal geen beschuldiging in! Pilatus geeft het probleem terug aan de aanklagers als hij zegt: 'Neemt Hem mee en oordeelt Hem overeenkomstig jullie wetten.' De aanklagers antwoorden: 'Wij zijn niet gemachtigd om iemand te doden.' Zij zeggen: wij mogen de doodstaf niet uitvoeren. Zij hebben Pilatus nodig om Jezus ter dood te laten veroordelen. Johannes ziet hier de hand van God in. Uiteindelijk dient het om Johannes 12:32-33 in vervulling te laten gaan.

Vers 33 De eerste vraag is niet: waarvan wordt U beschuldigd? Wat is de reden dan men U gegrepen heeft? Pilatus bleek op de hoogte te zijn. Hij vraagt: 'Bent U de koning van de Joden?' U krijgt in de grondtaal alle nadruk. Pilatus wil zeggen: bent U dat nu? Er zit een ondertoon van spot in.

Vers 34-35 Jezus gaat niet direct op de spot in. Hij stelt Pilatus een vraag: 'Zegt u dit van uzelf, of hebben anderen u dit verteld?' Jezus kan niet met een simpel 'ja' of 'nee' antwoorden. Hij wil eerst weten wat Pilatus bedoelt met deze vraag. Jezus wist dit wel, maar door de vraag laat Hij Pilatus zien wat een eerlijke rechtszaak is. Daarop zegt Pilatus: 'Ik ben toch geen Jood?' Het antwoord op de vraag van Pilatus moet een sterke ontkenning zijn. In zijn vraag ligt een verachting voor zijn aanklagers. Zij leveren Jezus aan hem over! Pilatus vraagt nu aan Jezus: 'Wat heeft U gedaan?'

Vers 36-40 Jezus geeft hier geen antwoord op. Hij gaat Pilatus vertellen dat Zijn koninkrijk niet van deze wereld is. Anders zouden Zijn dienaren wel gevochten hebben. Jezus zegt hiermee indirect dat Hij een koning is. Zijn rijk is niet 'van hier'. Hij wil daarmee niet zeggen dat Zijn rijk niet actief is. Maar als Zijn dienaren zouden strijden, zou ook Pilatus niet meer leven. Er zouden miljoenen engelen komen om Jezus te verdedigen. Pilatus moet tot de conclusie komen dat Jezus onschuldig is.

Het antwoord van Jezus wil zeggen: Ik ben geen staatsgevaarlijke koning. Pilatus ziet geen reden om Jezus te veroordelen. Barabbas heet eigenlijk Jezus Barabbas. Hij is een staatsgevaarlijk persoon, een opstandeling. De aanklagers schreeuwen dat Barabbas losgelaten moet worden. Niets kan de aanklagers tevreden stellen dan alleen Jezus' dood.

Alternatieve (start)opdracht

Begin met 'de wonderlijke ruil' zoals Maarten Luther het noemde. Vraag de jongeren of ze weten wat hiermee bedoeld wordt. Vertel er iets over. (Zie ook vraag 8.)

Antwoorden

Startopdracht

Uitleg spel 'Zoek de misdadiger'.

Maak evenveel papiertjes als er spelers zijn: zet op één papiertje een kruis, op een ander papiertje een cirkel. De andere papiertjes blijven leeg. Verdeel de papiertjes onder de spelers zonder dat ze van elkaar weten welk soort papiertje ze kregen.

De speler die het papiertje met het kruis ontvangt, is de misdadiger: hij kan spelers verwonden door naar hen te knipogen. Wie verwond is, stapt uit de kring. De speler die een papiertje krijgt met daarop een cirkel, is de detective die de misdadiger moet ontdekken.

Laat de groep elke vijf minuten de vermoedelijke misdadiger kiezen. Hij/zij moet aan de kant gaan staan. Als de detective, die niet verwond kan raken, de misdadiger kan achterhalen, wint de groep.

1. a. *Persoonlijk.*
b.–
2. Mattheüs 9:32-33: Jezus geneest een bezetene. Hij drijft de duivel uit en de man kan weer spreken.
Mattheüs 21:12-13: Jezus reinigt de tempel, de tafels van de wisselaars gooit Hij om en Hij drijft de handelaars met hun dieren naar buiten.
Mattheüs 21:14: Jezus geneest blinden en kreupelen.
Markus 10:13-16: Jezus zegent de kinderen.
Lukas 5:12-13: Jezus geneest een melaatse.
Lukas 22:50-51: Jezus geneest het oor van Malchus.
Johannes 11:41-44: Jezus wekt Lazarus op uit de dood.
Lukas 4:43: Jezus predikt het Evangelie.
Alles wat Hij doet is goed!
3. a. In Markus 15:10 staat dat de overpriesters Jezus uit afgunst gevangen genomen hebben. De Joodse leiders zijn het die de opdracht tot Zijn gevangenneming gegeven hebben. Ze wilden de Heere Jezus veroordeeld hebben tot de dood uit afgunst, jaloezie, angst.
b. *Persoonlijk.*
4. Hij is een misdadiger, zeggen de leiders. Pilatus heeft gehoord dat ze Hem de Koning der Joden noemen. De Joden zeggen dat Hij moet sterven omdat Hij Zich Gods Zoon heeft genoemd (Joh. 19:7). In andere evangelieën lees je dat er vele getuigen komen, maar dat ze bijna allemaal iets anders getuigen. Meerdere personen weten te vertellen dat Hij gezegd heeft dat Hij de tempel zal afbreken en in drie dagen weer zal opbouwen. Het blijft opmerkelijk dat Pilatus Hem onschuldig verklaart en Hem toch veroordeelt.
5. *Persoonlijk.*
6. a. Bent U Koning?

- b. De Heere Jezus ontkent dit niet, Hij geeft de vraag als het ware aan Pilatus terug: U zegt het. Daarbij zegt Jezus dat Hij hiervoor in de wereld gekomen is. Dat betekent: Hij is gekomen als Koning, maar Hij is ook gekomen om te sterven.
- c. Jezus is een heel andere Koning dan de mensen verwachten. Zijn Koninkrijk is niet van deze wereld. Het is een hemels Koninkrijk. Het is veel groter dan alles wat deze wereld te bieden heeft. Daarom zijn er ook geen soldaten geweest die voor Jezus gestreden hebben. Zijn lijden en sterven moet gebeuren, dat past bij het plan van God.
7. Jezus | Zoon van God | Genas zieken, doven, blinden, wekte doden op en bracht het evangelie | vrijspraak, respect en eer | zegt Gods Zoon te zijn | de doodstraf.
Bar-Abbas | Zoon van een mens | heeft veel zonden gedaan en iemand vermoord | de doodstraf | heeft iemand vermoord | gaat vrijuit.
8. a. De straf op de zonde.
b. Vrijspraak. Vergeving. Eeuwig leven.
c. Geloof in de Heere Jezus Christus.
9. Vraag 37: De Heere Jezus is op aarde gekomen om te lijden. Dat gebeurde tijdens Zijn hele leven, maar wel in het bijzonder tijdens Zijn veroordeling en sterven aan het kruis. Zijn lijden is het offer waarmee Hij iedereen die in Hem gelooft verlost van de eeuwige dood en het eeuwige leven, genade en gerechtigheid schenkt.
Vraag 38: Pilatus vertegenwoordigt de wereldlijke rechtspraak. Door zijn veroordeling laat Pilatus zien dat Jezus bij de wet schuldig bevonden is. Deze rechtspraak verliep niet eerlijk, maar ook dat hoorde bij het plan van God. Zo moest Jezus lijden en sterven om de verlossing mogelijk te kunnen maken.
Vraag 39: De kruisdood was door God vervloekt. In Deut. 21:23 staat dat een opgehangene voor God een vloek is. Hij moest deze dood sterven om hiermee de vloek die op ons mensen ligt te kunnen dragen. Hij stierf de ergste dood om zondaren het eeuwige leven te kunnen schenken!